

Remissvar till Västerås Pastorat angående lokalförsljningsplan gällande PO-Norr, Tillberga församling

För att besvara de frågor som ställts till församlingsråden är det av stor vikt att det kommer till Pastoratets samt kyrkofullmäktiges kännedom att nedan frågor gällande lokalförsljningsplanen INTE är delgivna på det sätt som beskrivs i lokalförsljningsplanen, till Tillberga församlingsråd utan församlingsrådet har endast fått tagit del i att:

”Knektgården är rödmarkerad och är i ett större behov av renovering”

Församlingsrådet har inte heller delgivits information om huruvida verksamheten på Knektgården kommer att fortsätta att bedrivas i framtiden.

Pastoratet belyser inte heller den kommande arbetsplatsen på Mariagården för nuvarande personal på Knektgården i lokalförsljningsplanen. Eftersom det inte finns någon riskanalys bifogad som omfattar samtliga i personalen, undrar vi i församlingsrådet om en sådan riskanalys är gjord och var den i så fall finns.

I konsekvensbeskrivningen får vi endast ta del av områdeschefens tankar kring verksamheten på Knektgården inom Tillberga församling. Till området hör även Önsta-Gryta/Rönby, Gideonsberg/Skerike och Norrbo. I lokalförsljningsplan 2021 har varje pastoralområdeschef (PO) fått beskriva konsekvenserna för respektive område. Här kan man tydligt läsa sig till att tre områdeschefer; Väst, Öst och Centrum tydligt beskriver dess verksamhet och tagit upp alla dess befintliga lokaler i området. Man belyser också tydligt och konkret hur och på vilket sätt personalen påverkas. Detta görs inte för PO Norr.

Det framgår inte heller att en barnkonsekvensanalys är gjord. Om så skett, var finns den? I konsekvensbeskrivningen omtalas barn och unga som grupper som kommer att vinna på dessa förändringar. Det är lätt att ställa sig frågande till på vilket sätt kyrkans unga kommer vinna på att bli av med den lokal som för många är meningsskapande och gör skillnad. Närhet, platsbundenhet och barns möjlighet till andlig utveckling påverkas negativt vid en avyttring av Knektgården, vilket är viktiga aspekter enligt Ekman, P (2015) *Barnets perspektiv- Utredningen om fastigheter, kyrkor och utjämningsssystem* från Svenska kyrkan.

Även om Medborgarhuset i Tillberga framställs som ett alternativ till Knektgården som plats för verksamhet, framgår inte vilka konsekvenser som en flytt av verksamhet dit kommer att ge. Vi ställer oss frågande till att behoven av verksamhet skulle vara större i Tillberga, än i Hökåsen, inte minst eftersom det i Hökåsen inte finns någon annan naturlig plats för barn och unga att söka sig till, utöver skola/förskola, scouter och viss sportverksamhet.

Utän verksamhet i närområdet ser vi redan att ”hänget” ofta sker vid pizzerian eller i badgroppen, där det är allmänt känt att det finns både alkohol och droger kvällstid. Ekman (2015, s.5) menar att ”Barn, särskilt i yngre åldrar, finns ofta i sådana kyrkliga lokaler som ligger i nära anslutning till hemmet, eller följer de rörelsemönster som familjen etablerat.”,

vilket innebär att det bör utredas noga vilka i församlingen som påverkas, samt en plan för var verksamheten ska vara innan det tas ett beslut att avveckla verksamhet.

Pastoralområdeschefen verkar i denna konsekvensbeskrivning inte gjort en tillräcklig sådan utredning, då konsekvensbeskrivningen verkar brista i barnsyn och framförallt barns syn. En konsekvens av att Knektgården avyttras kommer med största sannolikhet vara att detsamma händer med församlingens ungdomsverksamhet (utöver konfirmandgruppen), och tillhörande lokalavdelning inom Svenska Kyrkans Unga då verksamheten med all sannolikhet inte fungerar bra att flytta varken till Tillberga eller bredvid kyrkogården i Hubbo. Dessutom bör det även lyftas fram att det finns en kyrkopedagogisk och andligt meningsskapande av att vara i just kyrkans lokaler, som riskerar att tappas vid inhyrning i andra lokaler.

Västerås Pastorat belyser i inledningen av lokalförsörjningsplanen att undantag görs pga. rådande pandemi, ändå belyses att "verksamheten på grund av pandemin ligger vilande" (sid 3, konsekvensbeskrivningen).

Tillberga församling bedriver en betydligt mer omfattande verksamhet än den som framgår i konsekvensbeskrivningen. Här bedrivs förutom barn, ungdoms- och familjearbete även, många återkommande tillställningar såsom Klädbytdagar, familjekvällar och omfattande diakonal verksamhet med de äldre och daglediga, såsom: luncher, stickning, kör, bouletteräffar, uteaktiviteter. Dessutom bedrivs flera körverksamheter med barn och vuxenkör.

Som utomstående behöver man känna till det geografiska upptagningsområde som Tillberga församling har. Här är landsbygden representerad genom Sevala och Tortuna samt de två enskilt stora bostadsområdena Hökåsen och Tillberga. När församlingsrådet påtalar detta till områdeschefen besvarar denna att: *"Tillbergas församlingsråd inbjuds till att inkomma med förslag på alternativa lokaler där pastoratet kan hyra in sig på timmar för att kunna möta behoven ovan (som landsortsarbetslaget möter upp) och ha verksamheter som bedrivs av arbetslaget LUS, Lärande/Undervisning/Samverkan"*.

Vi menar att det inte är församlingsrådets uppgift att leta lokaler för vår verksamhet i Svenska kyrkan.

Gällande Knektgårdens behov av större renovering ställer församlingsrådet följande frågor till pastoratet?

- Vad är det för större renovering man syftar på?

- Summa som har uppgetts är 15 Msek för ombyggnation, vilka offerter har begärts in för att säkerställa kostanden?

Här har man ifrån pastoratets sida tagit ett beslut på ett antagande, som inte grundar sig på fakta genom att enbart säga att Knektgården är i behov av en större renovering.

Tillberga församlingsråd ställer sig kritisk till hur frågan gällande lokalförsörjningsplanen har behandlats inom PO Norr men är förstående till att lokaler behöver minskas inom hela pastoratet och att en framtida omorganisation för PO Norr ligger i tiden.

För att tydliggöra konsekvenserna gällande Knektgårdens avveckling och Tillberga församlings framtida behov har vi svarat på nedan angivna frågor:

- **Hur kommer verksamheten i församlingen att påverkas av förslaget?**

- Nästan all den verksamhet som bedrivs inom Tillberga församling görs från Knektgården. Här har personalen sin arbetsplats och här kan även gudstjänst firas i kyrksalen. Här har man möjlighet att samla en större grupp människor inom samma tak i olika åldrar, vilket också sker. Potential finns för ökad verksamhet än vad som finns idag, t ex genom uthyrning till andra verksamheter.
- Om man enligt förslaget ska flytta verksamheten till Hubbstugan kan framförallt inte barn och ungdomsverksamheten bedrivas längre. Hubbstugan ligger i anslutning till Hubbo kyrka och ca 2 km bort från både Hökåsen och Tillberga. Närmaste busshållplats finns efter Tillbergaleden, dvs ca 600 m från kyrkan. Att barn i lägre åldrar ska ta sig hit själva föra att kunna närvara på barnverksamheten i direkt anslutning till skolans slut är därför en omöjlighet. Hubbstugan kommer att bli den enda lokalen för naturligt kyrkkaffe samt tex begravningskaffe. Vi ser svårigheter med det då Hubbstugan endast rymmer 36 personer.
- Den barnverksamhet som idag bedrivs på Knektgården är den enda verksamheten för barn och yngre tonåringar i området Hökåsen. Här finns ingen fritidsklubb, utan Knektgårdens verksamhet fyller ett stort behov genom After school, kyrkans ungdom och öppna förskolan samt familjekvällar. After school har även varit en brygga mellan barn och äldre.
- Förslag ges på att flytta verksamheten till Tillberga och samverka med Tillberga Grannskapsservice, en ekonomisk förening som idag driver bland annat Medborgarhuset. Att hyra in sig i Medborgarhuset för att bedriva återkommande kyrklig verksamhet ser inte vi i församlingsrådet är möjligt eftersom det pågår annan daglig verksamhet här. Däremot anser församlingsrådet att samarbetet med Tillberga Grannskapsservice ska fortgå och bedrivas i det diakonala arbetet.
- Om verksamheten försvinner från Hökåsen kommer till största delen all den verksamhet som Tillberga församling idag bedriver upphöra, på så vis dör även församlingen och ytterligare medlemmar kommer att försvinna ur Svenska kyrkan. Svenska kyrkan ska värna om medlemmarna och finnas där medlemmarna finns, så blir inte fallet vid en nedläggning av Knektgården.

- Hökåsen är ett för stort upptagningsområde för att inte ha kyrkan närvarande i samhället.
- Vi talar så mycket om en Öppen kyrka. Var finns den öppna kyrkan i Hökåsen och även i hela Tillberga församling, om Knektgården avyttras?
Församlingsborna behöver en mötesplats för barn, ungdomar, föräldrar och äldre. Tillfälliga timmar i hyrda lokaler kan aldrig bli en riktig mötesplats.
- Den naturliga övergången från barnverksamheten till ungdomsverksamhet går också förlorad. Behovet av denna typ av verksamhet kommer bara att öka kommande år då Hökåsen har ett stort generationsskifte samtidigt som det byggs nytt inom stora delar av församlingen.
- **Hur kommer församlingens gudstjänstliv att påverkas av förslaget?**
 - På Knektgården finns en kyrksal detta finns inte i Tillberga. I och med kyrksalen så kan konfirmandverksamhet bedrivas lokalt på plats i Hökåsen och på Knektgården.
 - Möjlighet att anordna kyrkkaffe för en stor andel församlingsmedlemmar försvinner, då Hubbstugan är för liten för att klara av att ta emot många medlemmar samtidigt. Kyrkkaffets del av gudstjänstlivet är viktigt för många äldre, då de ofta är ensamma och saknar sociala kontakter.
- **Vilka risker eller farhågor finns gällande förslaget?**
 - Att Svenska Kyrkan Västerås tappar medlemmar då verksamheten upphör från Hökåsen.
 - Att all kyrklig verksamhet i närområdet dör ut.
 - Det övergripande målet som Svenska kyrkan har "om att vara en levande och relevant kyrka, samt att skapa relation och dialog med människor över tid", kommer således inte att kunna uppnås inom denna församling.
 - Hökåsen är mitt i ett generationsskifte. Där fler unga är inflyttande. Västerås har beslutat om utbyggnad i området. Tillberga församling är under tillväxt.
 - Tillberga församling har de senaste åren varit extra utsatt med tanke på den personalomsättningen som har varit. Brist på kontinuitet och hög personalomsättning har gjort att kontakten mellan präst och församlingsmedlemmar har minskat. Detta gäller även kontakten med församlingrådet. Därför bör det utredas, om så inte skett, varför det varit så stor personalomsättning. Satsa på Hökåsen här finns möjligheter!!

- Ytterligare kan man i lokalförsörjningsplanen läsa sig till att även Mariagården på sikt ska avyttras. Det betyder att ingen kyrka i framtiden kommer finnas i landsortsområden och all verksamhet kommer att centraliseras, vilket inte går ihop med Svenska Kyrkans mål, om att vara en levande och relevant kyrka.
 - Om en krissituation skulle uppstå i samhället har knektgården en central plats i området, som då kan verka som den naturliga samlingsplatsen och fylla en viktig funktion, med präst, diakon och kyrksal under samma tak. Detta har visat sig i andra församlingar vara av stor vikt och trygghet för alla medborgare i närområdet.
 - Västerås pastorat hade i 2019 års bokslut drygt 298 miljoner sparade pengar. Sparmålet var satt till ca 229 miljoner. Detta hade alltså överskridits med drygt 69 miljoner. Verksamhetsresultatet 2019 var +7,9 miljoner, året dessförinnan + ca 11 miljoner. Är det inte dags att börja satsa en del pengar. Det går inte att klara sig ur en kris genom att bara spara.
- **Vilka fördelar eller vinster finns gällande förslaget?**
 - Inga

Går det att se några alternativ till förslaget?

- Förslag till alternativ:
 - Dela Knektgården i två delar. Behåll högra delen med kyrksalen och hyr ut den vänstra delen.
 - Sälj hela Knektgården till Västerås Stad och upprätta samtidigt ett långvarigt hyreskontrakt för den högra delen för att kunna fortsätta bedriva verksamhet.
 - Renovera och dela av Knektgården och sälj av den vänstra delen samt tomten.
 - Här finns eldsjälar och volontärer i området som Svenska Kyrkan kan ta hjälp av vid renovering.
 - Stycka av tomten och sälj de delar som inte Svenska Kyrkan är i behov av.
 - Svenska Kyrkan skulle på ett betydligt enkelt sätt kunna renovera och nyttja lokalerna genom att göra om ena halvan till kontor/mötesplats för hela pastoratet, bra bussförbindelse finns med Västerås samt gratis parkering.
 - Hyra ut ena halvan till exempelvis Tillbergas Fritidsgård så att de kan bedriva ungdomsgård även i Hökåsen.

- Tillberga församling har totalt sett fyra kyrkor som dränerar församlingens ekonomi. Dessa borde ligga i stiftets intresse att bevara dessa. Det är således ett finansieringsperspektiv som borde belysas på högre nivå då två av dessa kyrkor redan är vinterstängda kyrkorna. Eventuellt kanske en avyttring av dessa ska ske på sikt. Då de ändå inte används.
 - Ett exempel är marken/tomten bredvid Tillberga kyrka, denna går att stycka av och sälja.
 - Ett annat exempel är Sevala kyrka, som ej har begravningsplats i närheten.
 - Fattigtugan i Sevala går även den att avyttra.
 - Verksamhet behöver bedrivas på de båda orterna, Hökåsen och Tillberga. Med eventuellt separata fokus på verksamhet, ex Barn och ungdomar i Hökåsen och diakonal verksamhet mot äldre i Tillberga.
- **Kan förslaget bidra till att stärka Svenska kyrkan Västerås framgent?**

Nej:

- En avyttring av Knektgården kommer att på sikt utarma Tillberga församling och döda all dess verksamhet.
- Det förslag som lagts fram gällande Knektgården går i strid med barnens bästa och Barnkonventionen.

Slutord:

Tillberga församlingsråd anser att beslut är fattade på antaganden – inte på fakta! Ingen tydlig riskbedömning, konsekvensanalys eller behovsanalys har gjorts, vare sig det gäller personal, verksamhet eller församlingsmedlemmar. Satsa renoveringspengarna på Knektgården och utveckla den verksamhet som idag bedrivs här. Hubbostugan fungerar som den är. En tydlig behovsanalys krävs för att hitta alternativ till fortsatt verksamhet i en betydligt mindre lokal, på plats i Hökåsen. Ytterområdet växer och därmed är kyrkan en central och viktig byggsten i denna stadsdel.

På sidan av detta arbete har en mindre arbetsgrupp jobbat med att samla information från församlingsmedlemmar och boende i Tillberga församling, där en opartisk behovsanalys i form av en enkät, gällande Knektgårdens verksamhet (bilaga 1) har skickats ut. Även en namninsamling har skapats (bilaga2). Sammanfattningsvis genomsyrar och belyser enkäten vikten av tillgänglighet och geografiskt läge som Knektgården har samt att bevara och utveckla främst barn och ungdomsverksamhet som idag bedrivs på Knektgården. Många kommentarer poängterar och belyser även den viktiga samhällseffekt vi fått i området senaste året, då gropan gärna blir samlingsplats för de unga på "fel" sätt och då

Knektgården behövs för att fånga upp ungdomarna och bjuda in till en plats där man kan känna sig hemma och välkommen. Avslutningsvis belyser också flertalet medlemmar att det är en styrka i ett litet samhälle att ha kyrkan närvarande med en central samlingsplats där alla åldrar kan samlas och verka.

//

Tillberga Församlingsråd

Bilagor

Bilaga 1- Enkätundersökning

Bilaga 2- Namninsamling